

Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>Starpniecība>Mediācija ES dalībvalstīs

Mediācija ES dalībvalstīs

Igaunija

Tā vietā, lai vērstos tiesā, kāpēc gan nemēģināt strīdu atrisināt mediācijas ceļā? Mediācija ir alternatīva strīdu izšķiršanas metode, atbilstoši kurai strīdā iesaistītajām personām panākt vienošanos palīdz mediators. Igaunijas valdība un juridisko profesiju pārstāvji apzinās mediācijas priekšrocības.

- Ar ko sazināties?

Samierināšana attiecas uz samierinātāja vai samierināšanas struktūras darbību civillietās. Samierināšanu reglamentē Samierināšanas likums.

Samierināšanas likums tika izstrādāts, lai Igaunijas tiesību aktos transponētu Direktīvu 2008/52/EK par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komercietās.

Saskaņā ar Samierināšanas likumu samierinātājs var būt jebkura fiziska persona, kuru puses ir aicinājušas būt par samierinātāju. Kā samierinātāji var darboties arī zvērināti advokāti un notāri. Saskaņā ar šo likumu veikt samierinātāja funkcijas var uzdot arī valsts vai pašvaldības iestādei.

Notāru sarakstu var atrast Notāru palātas [tīmekļa vietnē](#).

To zvērinātu advokātu sarakstu, kuri darbojas kā samierinātāji, var atrast Igaunijas Advokātu kolēģijas [tīmekļa vietnē](#).

Jūs varat sazināties ar šādām nevalstiskajām organizācijām:

Igaunijas Mediatoru biedrība sniedz informāciju gan igauņu, gan angļu valodā.

Igaunijas Apvienība bērnu labklājībai ir bezpeļņas organizācija, kas atbalsta bērnu tiesības. Tās darbības lokā ietilpst to vecāku konsultēšana, kuri vēlas dzīvot šķirti vai šķirt laulību, mudinot viņus izmantot samierinātāju pakalpojumus, lai aizsargātu savu bērnu intereses. Apvienība ir rīkojusi apmācības pasākumus par mediāciju ģimenes lietās.

Igaunijas Apdrošināšanas biedrība ir izveidojusi mediatoru apdrošināšanas lietās, lai risinātu strīdus starp apdrošinājumaņēmējiem un apdrošinātajiem vai apdrošināšanas mākleriem.

Autortiesību komiteja, kas izveidota Tieslietu ministrijā, ir samierināšanas iestāde Samierināšanas likuma 19. panta nozīmē. Komiteja izskata pieteikumus par pasākumiem, kas jāpiemēro, lai noteiktos gadījumos varētu brīvi izmantot ar autortiesībām aizsargātu darbu vai ar blakustiesībām aizsargātus tiesību objektus.

Saskaņā ar Kolektīvo darba strīdu risināšanas likumu pusēm ir tiesības vērsties pie publiska samierinātāja, ja pastāv kolektīvs strīds darba tiesību jautājumā (strīds par koplīguma noteikumiem). Publiskais samierinātājs ir neatkarīgs eksperts, kurš palīdz darba tiesiskā strīdā iesaistītajām pusēm panākt kompromisu. Kolektīvo darba strīdu samierinātājs ir *Meelis Virkebau* – e-pasts: meelis.virkebau@riikliklepitaja.ee. Papildu informācija atrodama publiskā samierinātāja [tīmekļa vietnē](#).

Dažos gadījumos mediators var būt tieslietu kanclers. Lai gan jēdziens „ombuds” Tieslietu kanclera likumā nav lietots, tieslietu kanclers izpilda arī ombuda funkcijas, uzraugot, vai valsts iestādes ievēro personu pamattiesības un pamatbrīvības un labas pārvaldības principu, un uzraugot pašvaldības, publisko tiesību juridiskās personas un privāto tiesību personas, kuras veic valsts pārvaldes uzdevumus. Kopš 2011. gada Tieslietu kanclers veic arī bērnu tiesību ombuda funkcijas saskaņā ar Konvencijas par bērna tiesībām 4. pantu un nodarbojas ar samierināšanu strīdos par diskrimināciju. Sīkāka informācija ir pieejama Tieslietu kanclera biroja [tīmekļa vietnē](#).

Sīkāka informācija ir pieejama publiskā samierinātāja tīmekļa vietnē.

Samierināšanas procedūru, kas paredzēta Samierināšanas likumā, parasti var izmantot, lai izšķirtu jebkuru civilstrīdu, kurā pēc būtības iespējama samierināšana. Pastāv arī samierināšanas procedūra civillietās, kurās strīds skar privāttiesiskas attiecības un to izskata apgabaltiesa. Pastāv samierināšanas procedūra civillietās, ja strīds attiecas uz civiltiesiskām attiecībām un to izskata apriņķa tiesa.

Lai gan nav apkopoti salīdzinoši statistikas dati, visticamāk, mediāciju biežāk izmanto ģimenes tiesību jomā. Tieslietu kanclers risina strīdus, kas attiecas uz diskrimināciju, ja persona iesniedz paziņojumu, ka tā ir tikusi diskriminēta dzimuma, rases, tautības (etniskās izcelsmes), ādas krāsas, valodas, izcelsmes, reliģijas, politisku vai citu uzskatu, finanšu vai sociālā statusa, vecuma, invaliditātes, seksuālās orientācijas vai citu iemeslu dēļ, kas ir noteikti tiesību aktos. Pamattiesību aizskāruma gadījumā var rīkoties arī mediatori.

Publiskais samierinātājs rīkojas kā samierinātājs kolektīvos strīdos darba tiesību jomā.

- Vai ir jāievēro īpaši noteikumi?

Saskaņā ar Igaunijas tiesību aktiem samierināšanas izmantošana parasti ir brīvprātīga. Samierināšanas procedūras noteikumi un samierināšanas nolīgumu izpildes nosacījumi ir paredzēti [Samierināšanas likumā](#).

Igaunijas Civilprocesa kodeksā ir iekļauts īpašs noteikums, kas paredz, ka tiesnesim jāuzņemas samierinātāja pienākumi situācijās, kad viens no vecākiem pārkāpj tiesas rīkojumu par saskarsmes tiesībām ar bērnu. Saskaņā ar kodeksa 563. pantu pēc viena vecāka lūguma tiesa var aicināt abus vecākus uz tiesu, lai šādu strīdu atrisinātu vienošanās ceļā. Tiesa aicina vecākus ierasties personīgi un informē tos par iespējamajām tiesiskajām sekām (naudas sods vai arests), ja tie neierodas.

Civilprocesa kodekss nosaka arī, ka, gadījumā, ja tiesa uzskata, ka tas ir lietas atrisināšanas interesēs, ņemot vērā lietas apstākļus un līdžšinējo procesa gaitu, tā var pusēm noteikt pienākumu piedalīties samierināšanas procesā saskaņā ar Samierināšanas likumu.

Reglaments, saskaņā ar kuru darbojas Igaunijas Apdrošināšanas biedrības samierinātājs apdrošināšanas lietās, ir pieejams [tiešsaistē](#).

Tiesiskais regulējums par samierināšanu, ko veic Tieslietu kanclers, ir noteikts Tieslietu kanclera likumā. Kolektīvo darba strīdu risināšana, publiskā samierinātāja darbība un pušu, kuras ir iesaistītas procesā, tiesības un pienākumi ir noteikti Kolektīvo darba strīdu risināšanas likumā.

Autortiesību komitejas vadītās samierināšanas procedūras īpatnības ir izklāstītas Autortiesību likumā.

- Informācija un apmācība

Informācija par samierinātājiem, kas darbojas, pamatojoties uz Samierināšanas likumu, tai skaitā notāriem un zvērinātiem advokātiem, ir atrodama to personu tīmekļa vietnēs, kuras darbojas kā samierinātāji. Notāru sarakstu var atrast Notāru palātas [tīmekļa vietnē](#). To zvērinātu advokātu sarakstu, kuri darbojas kā samierinātāji, var atrast Igaunijas Advokātu kolēģijas [tīmekļa vietnē](#).

Informācija par Tieslietu kanclera darbību, darbojoties kā Bērnu lietu ombudam, ir pieejama Tieslietu kanclera [tīmekļa vietnē](#). Informāciju par samierināšanu diskriminācijas strīdos var atrast arī Tieslietu kanclera [tīmekļa vietnē](#).

Informāciju par publiskā samierinātāja darbību samierināšanas jomā var atrast publiskā samierinātāja [tīmekļa vietnē](#).

Mediatoru apmācību veic privātais sektors (piem., Mediatoru biedrība). Attiecībā uz mediatoru apmācību nepastāv īpaši noteikumi.

- Kādas ir mediācijas izmaksas?

Saskaņā ar Samierināšanas likumu samierināšana nav bezmaksas pakalpojums. Samierināšanas izmaksas nosaka pēc vienošanās starp mediatoru un iesaistītajām personām.

Gadījumos, kad tiesa ierosina procesā iesaistītajām pusēm vērsties pie samierinātāja, vai ir likusi pusēm ievērot Samierināšanas aktā paredzēto samierināšanas procedūru, jebkura puse, kas nevar atļauties samierināšanas procedūras izmaksas vai var atļauties tikai daļēji vai var atļauties veikt maksājumus tikai pa daļām, var kā juridisko palīdzību pieprasīt, lai to daļēji vai pilnībā atbrīvo no samierināšanas procesa izmaksām uz Igaunijas Republikas rēķina.

Ja kā samierinātājs darbojas Tieslietu kanclers, nodevas nav jāmaksā. Tomēr var būt papildu izmaksas, kas ir saistītas ar samierināšanas procesu. Tieslietu kanclers izlemj, kam jāsedz šie izdevumi.

Arī kolektīvu darba strīdu risināšana, ko veic publiskais samierinātājs, ir bez maksas. Izmaksas, kas rodas saistībā ar kolektīva darba strīda risināšanu, sedz vainīgā puse, vai tās ar kopīgu vienošanos tiek sadalītas starp pusēm.

Igaunijas Apdrošināšanas biedrības līgumslēdzēja iestāde iekasē administratīvu nodevu 50 EUR apmērā, bet samierinātājs apdrošināšanas lietās – nodevu, kas nepārsniedz 160 EUR. Sociālās apdrošināšanas iemaksas un bezdarba apdrošināšanas iemaksas kopā veido 214,08 EUR. Ja samierināšana nav sekmīga, samierinātājam apdrošināšanas lietās jāmaksā tikai puse no nodevas.

Vai ir iespējams panākt mediācijas rezultātā panāktas vienošanās izpildi?

Saskaņā ar Samierināšanas likumu vienošanās, kas noslēgta samierināšanas procesa rezultātā, ir izpildāma pēc tam, kad, balsoties uz pieteikumu, ir veikta attiecīgā procedūra, lai to pasludinātu par izpildāmu (Civilprocesa kodeksa §627.1 vai §627.2 pants). Arī notārs, ievērojot Notariālās apliecināšanas likuma noteikumus, var pasludināt par izpildāmu vienošanos, kas noslēgta notāra vai advokāta veikta samierināšanas procesa rezultātā. Īpašie noteikumi, kas reglamentē to, kā ir izpildāmas vienošanās par procedūru saskarsmē ar bērnu, ir paredzēti Civilprocesa kodeksa 563. pantā.

Jebkura vienošanās, kas panākta pēc samierināšanas procesa, kuru apstiprinājis Tieslietu kanclers, ir izpildāma.

Vienošanās, kas ir panākta ar publiskā samierinātāja palīdzību, lai atrisinātu kolektīvu strīdu darba tiesību jomā, saista abas puses un ir spēkā no dienas, kurā tā ir parakstīta, ja vien nav panākta vienošanās par citu termiņu, kurā tā stājas spēkā. Tomēr šāda vienošanās nav izpildu dokuments.

Lapa atjaunināta: 14/01/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Vairāk informācija, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.